

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 3-7: Komedier", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 3-7: Komedier*, udg. af F. J. Billeskov Jansen , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 53. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb05val-shoot-idm140203111365264.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 3-7: Komedier

SCEN. 1.

Bønder.

1. BONDE

Aa, Aa! det gode varer ikke længe. Nu har vi Ufred igien. Den Karl maa ha haft lidt at bestille, som fandt først paa Krig, hvor Folk skal slaae Arme og Been af dem, som man ikke kiender.

2. BONDE

Men hvor af veed du, at vi faaer Ufred?

1. BONDE

Vi faaer ikke, men vi har den alt, thi Trommen gaaer og heele Byen er i Allarm.

2. BONDE

Det er best at vi gaaer til Side; thi naar Fienden 54 er i Landet, saa kaster man Musqvetten paa Nakken af hver een, man møder.

1. BONDE

Førend jeg lar mig hverve, før skiær jeg min Tommel-Finger af; saa gjorde baade min Faer og min Far-Faer, og derved undgik at blive Soldater.

2. BONDE

Jeg hører, du har got Folk at slægte paa. Dersom du kunde regne slige Forfædre ud i 16 Led, kunde ingen disputere dig gammel Adelskab, og du burde føre en Haand uden Tomme i dit Vaaben, og hidde, i steden for Haans Jacobsen, Johan Tommel-løs.

1. BONDE

Mine Forfædre var, mare! ingen Coujoner; de var ikke saa bange for en Tommel-Finger. Min Beste-Faer var saadan en Karl, at han før skulde ha hugget sin Haand af, end giet sig under Malicen.

2. BONDE

Var vi kun vel her fra først, saa skulde det siden ingen Fare ha.

1. BONDE

De finder os nok allevegne. Du kiender nok Rifogden, vi skyvier os aldrig for ham; thi han støver Bønder bedre end en Hund støver Harer.

2. BONDE

Det maa han. Men i saadan Fald kaster jeg ham en halv snees Daler i Næsen; hvilken Bræk eller Sygdom jeg da vil ha, den faaer jeg strax: Vil jeg ha en Podagra i Hænderne, saa svær han paa Mønstringen, at jeg har den; Vil jeg ha den i Beenene, saa gjør han ligesaa, og sætter sin Rifogds Salighed i Pant paa, at jeg nytter ikke til Krigen.

1. BONDE

Men nu at forære 10 Daler bort, nu atter igien 10 Daler, hvad skal man da ha at betale Skat og Landgilde med?

2. BONDE

Det lar jeg Propretaren sørge for. Kort at sige: Naar jeg har Rifogden til Ven, saa kand hverken Capteenen eller Propretaren rykke et Haar af mit Hoed.

1. BONDE

Du er en klog Mand, jeg troer, du kunde selv være Rifogd.

2. BONDE

Ja hvorfor ikke? Men det er Ulykken, at vi Bønder blir aldrig meer end det vi er. Vi skal gaae i Krig og sætte Arme og Been til for en Lieutenant at 55 blive Capteen, og en Capteen at blive Øverst, men vi bliver de samme. Det gaaer der til ligesom i Skakspill: Bønderne maa opoffres, at Officererne kand komme frem.

1. BONDE

Hør, der kommer, Drolen splide mig ad! Trommen. Den Lyd klinger ikke nær saa vel i mine Øren, som Mad-Klokken.

2. BONDE

Skal vi løbe?

1. BONDE

Hvor skal vi løbe hen? det er ligesaa got, at vi staaer.

SCEN. 2.

Tromslager

En kommer ind og slaaer paa Tromme, hvorom ringer sig en stor hob Folk. Tromslageren oplæser Efterfølgende:

Saasom i Dag henved Klokken 8 den Velbaarne Jomfru Philocyne har, sig og sin Familie til stor Hierte-Sorg og Bedrøvelse, tabt en liden Skiøde-Hund ved Navn Melampe, saa gives hermed tilkiende, at hvo som kand aabenbare samme Hund eller bringe den tilbage, skal ha 10 Ducater. Hunden er gandske hvid, tegned med sorte Øren og en sort Plet i Panden; Fødderne er u-beskrivelig nette, uden den venstre, som er noget tykkere end de andre. Hvad Sindets Gaver er angaaende, da har samme Melampe fast menneskelig Forstand; thi omendskiønt den ikke kand tale, saa kand den dog ved Geberder gie sin Meening tilkiende: Naar den vil ligge i et Skiød, skraber den med det eene Forbeen paa Forklædet, og naar den vil ligge paa sin Pude under Kakkellovnen igjen, gir den sin Villie tilkiende ved at la falde en liden Vandtaar paa Forklædet, dog saa subtilt, at det ingen Skade gjør. Den er af saadan fornemme Naturel, at den ingen Mad æder, uden den er tygged, og skielver af Kuld endogsaa udi Augusti Maaned. Den har et Fløyels Halsbaand, hvorpaa staaer med Guld broderet: Melampe.

Han rører Trommen igjen og gaaer bort. De andre spytter deraf.

56

SCEN. 2.

Sganarell. De 2de Bønder.

1. BONDE

Hør Cammerat! var det ikke andet Trommen gik for?

SGANARELL

Er det ikke nok? En Hund der har saadan Forstand, at han kand la Taare falde paa Skiødet, naar han vil ned! Saadan en Hund har meere Forstand end 4re af de beste Bønder i jer Bye.

1. BONDE

Men naar Hunde gjør saadant hos os, saa vrier vi Halsen om paa dem.

SGANARELL

Ja jeg troer det nok, men hvorfor gjør I det? just fordi I er Bønder. Havde I været opdragne som fornemme Folk, saa gjorde I det ikke.

1. BONDE

Mig synes, at vi Bønder er bedre opdragne derudi; thi det er en slet Optugtelse at lære at bedrive Afgudsdyrkerie med en lumpen Hund.

SGANARELL

Du faaer vist en Ulykke, dersom din Frue faaer at høre at du kalder en smuk Skiøde-Hund en lumpen Hund. See kun til, om du ikke blir sat fra din Gaard.

1. BONDE

Ney, vor Frue har ingen Skiøde-Hund, det jeg har merket.

SGANARELL

Saa maa hun da ikke være ret Frue, men alleene Madame.

2. BONDE

Hvad Forskiel er der imellem Frue og Mardame?

SGANARELL

Ligesaa stor Forskiel som imellem ærlig og velbaarne. I lumpne Bønder, som er kun halve Mennesker, er agtbare og ærlige, men Kiøbsted-Folk ere Velædle, Velbyrdige og Velbaarne.

2. BONDE

Mig synes at det er meer at være Agtbar og Ærlig. Den Titul Velbaarne kand man gie en Hest, som er vel skabt; men ikke Ærlig. Vor Capteen er fød med 2 skiæve Been, kand man ogsaa kalde ham Velbaarn?

SGANARELL

Hvad andet?

57

1. BONDE

Men siig os Cammerat, er der da ingen ærlige og agtbare Folk meer i Kiøbsteder?

SGANARELL

Ney, ikke uden i de smaa Gader. For 40 Aar siden heed de største Mænd Ærlige og Velbyrdige, hvorudover en vis Borgemester, da han engang af Vanvare fik saadan Udskrift paa et Brev: Ærlig og Velbyrdig Hr. Borgemester, kunde han ikke lide saadan Hyklerie, at man vilde gie ham en Adelig Titul, som ham ikke tilkom, og derfor sagde til Buddet: Hels din Husbond og bed ham spare med sine Titler, som mig ikke tilkommer; thi jeg er hverken ærlig eller velbyrdig. Men nu er det kommen saa vidt, at Borgemestere hedder Excellencer, og Præster Eminencer, Kræmmere Marchands tres renommés, Borger-Døttre Frøikener, Stue-Piger Jomfruer, Kokke-Piger Mammeseller, ja Bønder ogsaa skammer sig ved at være agtbare og ærlige.

1. BONDE

Far vel Cammerat, vi maa reyse. Gud skee Lov, at dette Trommeslag og denne Allarm havde intet andet at betyde.

De gaaer.

SGANARELL

Disse Bønder havde ret; thi det er Skam og Spot at gjøre saadan Allarm for en Hund. Vor Jomfru er nu saa desperat derover, at naar man seer hende, skulde man tænke, at hun agerede en Tragædie og spillede samme Rolle som en forliebt Heroinde, der har mist sin Kiereste. Faaer jeg eengang Døttre, som nok kand skee, thi vi er alle Mennesker, saa skal min første Faderlige Formaning til dem være, ingen Skiøde-Hund at holde; ikke for andet end for den u-rimelige Kiærlighed, som følger deraf. Thi vor Jomfru kunde ikke gjøre sin Morgen-Bøn med god Samvittighed, førend hun 16 gange havde kyst sin Afgud Melampe; hun kunde ikke gjøre Besøg i Byen uden Melampe; det meste hun talte om, var Melampe; de fleeste Drømme, hun kunde ha, var at Melampe ikke var ved Helbred. Kort at sige, der var ikke andet end Melampe for og Melampe bag. Men see, der kommer Kammer-Piigen Dorothea.

58

SCEN. 4.

Dorothea. Sganarell.

DOROTHEA

Aa! det er en Ynk at see paa den stakkels Jomfru; Intet i Verden kand trøste hende, men hun raaber hver Øyeblik: Min Verdens Glæde er mig berøvet, Melampe er borte. Men der seer jeg Sganarell; stakkels Karl, han er lige saa bedrøvet som vi andre. Jeg seer, Sganarell, at du er en troe Tienner og tager Part i Jomfruens Sorg; du seer ret ilde ud af Sorg.

SGANARELL

Ja jeg har nok Aarsag at sørge; jeg har større Sorg end I andre.

Han græder.

DOROTHEA

Har du nogen a parte Sorg?

SGANARELL

Ja, jeg har een, som bringer mig i Graven. Vor gamle sorte Kat, som jeg elskte som min kiødelige Broer, har faaet ont i sit eene Been; Jeg frygter, at det er Podagra.

Han græder.

DOROTHEA

See engang hvilken Phantast! der ligger stor Magt paa en raaden Kat.

SGANARELL

Hør Dorthe, eftersom vi skal spille Tragcedie i Huuset, saa maa jeg jo ogsaa ha en Rolle; thi at hænge sig for en Kat eller Hund, fortienner lige store Ære-Støtter, de er u-mælende Bæster tilsammen. Hvilken der er meest fornemme eller bør staae højest i Rangen, er mig u-bekjendt.

DOROTHEA

Det vil gaae dig ilde, dersom Jomfruen faaer høre at du legger ikke meere Sorgen paa Hiertet, men ligner din lumpen Kat ved saadan et artigt Creatur som Melampe.

SGANARELL

Men ræt Alvor, gaaer denne Sorg jer til Hierte, Mammeselle?

DOROTHEA

Mit Hierte er færdig at briste af Sorg.

SGANARELL

Jeg merker nok, at I gaaer med en Frue i Maven. See engang hvilke fornemme Nykker hun har allerede.

59

DOROTHEA

Jeg skal min Troe klage dig for Jomfruen.

SGANARELL

Meener I, at alt dette, som jeg har sagt, var mit Alvor? Ney, jeg sørger min Troe ligesaa meget som nogen anden, og jeg har allerede gjort et Sørge-Vers over Melampes Forliis.

DOROTHEA

Jeg kiender dig nok, din Spotte-Fugl.

SGANARELL

Det er min Troe sandt jeg siger. Jeg veed, at der blir holdet Sørge-Stue, og saa skal der jo deeles Vers ud. Nu løber jeg hen til den, som er Imprimatur i Aar, at han skriver derpaa. Adieu!

De gaaer.

SCEN. 5.

GUSMAN

alleene med Melampe paa Armen.

Mon der kommer nogen efter mig? Ney jeg seer ingen. Jo der kommer een. Ney det var min egen Skygge. Aa! nu faaer jeg min Aande igjen. Hey! Hvad vil den Spion? Wer da? Ney, der er ingen; mit eget Blod gjør mig bange.

Han begynder at skraale.

Aa - - - See der har I den tilbage, spar mit Liv. Men der er jo slet ingen. Hvad kand dog ikke Frygt gjøre? Mig synes hver Øyeblik at være omringet af Folk, skjønt jeg er gandske alleene. Nu seyler jeg i Havnen og har kastet Anker. Om nogen spør herefter, hvo der er den største Mand i Verden, da kand svares uden Betænkning, det er Gusman; thi jeg har gjort selv samme som Paris Kong Priapi Søn af Troja, der tog Helene bort. Homerus eller Senecus burde staae op af Graven igjen for at beskrive i lige saa tyk Bog disse mine Bedrifter; Thi vore Tidens Poeter er ikke den Ære værd. Nu vil jeg gjøre en Lignelse mellem mig og Paris, at den gunstige Læser kand deraf see, hvilken af os er størst. Gaaer vi til Fødselen, da var Paris vel en stor Junker, og jeg en Carnali, men just fordi jeg er en Carnali, just derfor er jeg større end han; thi han som en 60 fornemme Mand var oplært i Intriguer, og derfor ikke maa takke saa meget sig selv som sine Forældre for god Optugtelse. Mine kiære Forældre derimod var Dosmere og Slyngeler, jeg selv er opdragen som en Skabhals, og dog har gjort samme Bedrifter som Paris; Ergo er jeg større end Paris. Videre: Paris havde paa Reysen med sig Raadgivere, som alle var durchtrængende Karle, der kunde sige: Saa og saa skal eders Durchleuchtighed gaae jere Sager an (om jeg mindes ret, saa var der ogsaa Cardinaler i hans Raad, hvilke Karle man kand bruge til alting) men jeg var mutter alleene. Ergo er jeg større end Paris. Videre: Paris bortsnappede det skjønneste Creatur, nemlig Helene, i Grækenland; jeg derimod det skjønneste Creatur *Han viiser Hunden frem.* udi Italien. Nu er Italien større end Grækenland; Ergo er jeg større end Paris. Videre: Den skjønn Helene var af de slags Qvinder, om hvilke man siger i Sprichwortet: Den er god at lokke, som efter vil hoppe. Jeg derimod bortsnappede Melampe allene med Behændighed; Ergo er jeg større end Paris. Videre: Helene blev tagen paa aaben Mark under Høymesse, da ingen Folk var tilstæde, jeg derimod har taget Melampe af hans Frues Sovekammer; Ergo er jeg større end Paris. Videre: Det Bytte, som Paris fik, var en Hertugs Datter, mit derimod en Skiøde-Hund - - - Ney det gaaer ikke an, der i var Paris større end jeg; Dog lad mig eftertænke det, jeg vilde nødig gie ham efter i noget. See nu reeder jeg mig derfra: Mangen een elsker og sætter større Priis paa sin Skiøde-Hund end sin Datter; hvad som er i meest Priis, det er størst, Ergo

er jeg ogsaa i den Post større end Paris. Endnu kommer jeg en Post ihu: Paris maaskee har aldrig været til i Verden, eller i det ringeste ikke bortsnappet Helene (thi vi har kun nogle gamle Vers derfor, og man veed, at en Poet kand lyve saa stærk som en Hest kand rende) men jeg er virkelig til og har virkelig gjort dette Rov; Ergo er jeg større end 61 Paris. Nu vil jeg fortælle, hvordan det er tilgaaed med dette Rov, efterat jeg først har rørt noget om Melampes Byrd og Herkomst. Dette Creatur, som formedelst sin Skiønhed har sat Spliid imellem 2de Høyadelige Jomfruer, er fød og kommen til Verden for 4 Aar siden. Hans Moer heed Diana, en troe Tienerinde og Client af det Pandolfiske Huus, og var formedelst sin Dyd og Skiønhed saa meget elsked af Hyacintha den gamle Pandolfi Frue og Philocynes Moer, at Pandolfus, hvorvel en sagtmodig Herre, straffede hende ofte med Ord derfor; men det kunde ikke hielpe, thi Kiærligheden tog meer og meer til, saa at da bemeldte Diana døde i Barselseng med denne Melampe, døde ogsaa Fruen strax derefter af Sorg.

Han peger paa Hunden og siger:

(Taarene staaer det stakkels Creatur i Øyene, naar hun hør tale om sin Moer.) Hvo Melampes Faer har været, derom kand intet vist siges, dog holdes en ved Navn Hector, som havde Omgængelse med Moeren Diana, at være saa nær som nogen dertil. Den gamle Herre Pandolfus og Hyacintha efterlod sig en Søn ved Navn Pandolfus, som et Aar for Forældrenes Død reyste til Africa, at stride for de Christne mod Morer og Saracener, og 2de Døttre Lucilia og Philocyne. Til denne sidste, nemlig Philocyne, testamenterede Moeren Hyacintha den nyfødde Melampe udi Luciliæ Fraværelse, som ved sin Tilbagekomst protesterede solenniter derimod, foregivende, at saadant kostbar Bytte hende, som den Førstefødde, skulde tilhøre. Men Philocyne havde ingen Øren dertil, hvorudover der reyste sig Uvenskab imellem Søsterne, som stedse indtil denne Tid har skilt den eene fra den anden. Imidlertiid har Lucilia ved Practiker arbeydet paa at faae Melampe i Hænderne, men forgiæves, indtil omsider hendes Kiærestes troe og vel-meriterede Tiener, jeg Gusman, har gjort det mueligt, som tilforn var u-mueligt, og med List bortsnappet denne Tarentinske Helene, hvilken Gierning 16 Laur 62 bær-Krantze ikke kand belønne; thi jeg tar heller Penge. Intriguen gik for sig paa denne Maade: Melampe havde faaet for nogle Dage siden en lille Hævelse i sit eene Bagbeen, hvilket da jeg fik at viide, gav jeg mig ud for en Doctor og tilbød mig inden 4re Timer at ta samme Hævelse-Syge bort; men jeg gjorde saa længe Visiter til den Syge, indtil jeg saae min Tempo og tog den bort. Nu er all min Sorg, hvor jeg skal faae fat paa min Herre Leander, for at overlevere ham denne Skat, hvorudi all hans Lykke og Velfærd bestaaer. Han brænder af Kjærlighed til Lucilia, men kand ikke vinde hendes Hierte, med mindre han flyer hende Melampe. Men jeg maa hen og kaste min Doctor-Kiøl af, og siden oplede min Herre.

Han gaaer.

SCEN. 6.

Lucilia. Leander. Gusman. Dorothea.

LUCILIA

Omsonst min Kjærlighed, Leander, I begiærer,
Hvis I til Brude-Skienk Melampe ey forærer,
Som Philocyne mig med List har vundet fra;
En sliig Klenodi jo tilkom Lucilia:
Paa Moders Testarnent min Søster sig beraaber,
Men Første-Fødsels Ret Lucilia dog haaber
Saa stærk at være, at ved Testarnent og Dom
Den ey mod Billighed og Ræt kand stødes om.
I min Fraværelse, da jeg ey kunde vente
Min kiære Moders Død, hun saadan Testamente
Ved Underfundighed tilveye haver bragt;
Jeg derfor List mod List maa bruge, Magt mod Magt.
Den Sag, Leander, jeg har eder overdraget,
Men I at spiise mig med Løfter har behaget;
I eders Bistand mig har lovet, Magt og Konst,
Men indtil denne Tiid alt været har omsonst.
Vent aldrig, at I meer maa komme for mit Øye,
Med mindre derved I mit Hierte kand fornøye.
63Viid, O Leander, at Melampe er det Baand,

Som os i Kiærlighed forbinde eene kand;
Slig Gave eene mig til Kiærlighed opvækker,
Melampe den Magnet er, som mit Hierte trækker:
Flye mig Melampe, det maa skee med List, med Vold,
Saa blir mit Hierte ey meer mod Leander kold.

LEANDER

Kand, O Lucilia! de Suk og salte Taare,
Som flyde Strømme-viis, jer Hierte ikke saare?
Skal saadant Creatur hos eder meer formaae
End Taare, der i en troe Beylers Øyne staae?
Ach Himmel! hvis det nu gik til som fordem Dage,
Da Skikkelse af Dyr man kunde sig paatage,
Jeg ey Betænkning tog, men ønsked denne Stund,
At jeg forvandlet blev til saadan Skiøde-Hund.

LUCILIA

Slig Metamorphosis, Leander, skeer ey meere,
Hold derfor ikkun op mit Hierte at begiære,
Tal ey om Elskov meer!

LEANDER

Ach hvilke haarde Ord!

LUCILIA

I faaer ey anden Trøst.

LEANDER

Sligt bringer mig i Jord.
Betænk, Lucilia - - -

LUCILIA

Jer Klage ikke nytter,
I maa fortvile, døe, alt saadant jeg ey skytter;
I recitere maa af traurigst Skue-Spill
Hver Dag en Scene, jeg dog stopper Øre til.
I heele Sophocles maa som en Lectie lære,
I af Euripides og andre maa frembære
De meest fortviilte Ord, som Steen bevæge kand:
Det rør ey Hiertet; jeg mod alting holder Stand.
Som Skrømt og Fabel jeg all Klage vil udtyde;
Jeg veed, I Venskab ey med Polidor vil bryde,
Jeg merker Sygen, veed hvorudi den bestaaer,
De Tanker, hvormed I, Leander, svanger gaaer.
At bryde med en Ven, jeg eder ey vil nøde;
64! Polidorus ey for Hovedet vil støde,
I tænker ved jer selv: hvis I begaaer det Rov
Og mig Melampe flyer, I dermed Venskabs Lov
Mod Polidorus strax tillige overtræder.
Betænk, om Kiærlighed med Rætte saadant heder!
Mon jeg med Billighed ey eder har fordømt,
I det jeg holdet har jer Graad og Suk for Skrømt?

LEANDER

Forældre, Slægt og Blod jeg agter ikkun føye,
Opoffrer alting for min Jomfru at fornøye.
Med Polidor jeg ey alleene bryder Fred,
Naar I befaler, men jeg ogsaa er bereed
At øse ud hans Blod, mig selv af Dage tage,
For Elskov og for min Gudinde at behage;
Jeg svær ved Himmelen, at saadant Venskab ey
Mig kand forhindre paa min Elskovs Stie og Vey.
Jeg meer Forhindring og jo fleere Steene møde,
Jo meere stridig Strøm mig af min Vey vil nøde:
Jo meer jeg muntres op, jo meer jeg staaer imod,
Jo meere Elskov i mit Hierte fæster Rod.
I maa, Lucilia, tilfulde dette vide,

At intet Venskab er, jeg sætter jo tilside,
For at behage den, jeg elsker som min Siæl.

LUCILIA

Hver anden Beyler sig hver Tiime kalder Træl,
Med Sværd for Brystet staaer. Jeg eders Tale priiser,
Naar I, Leander, først i Gierning sligt beviiser;
Jeg hidindtil dog har kun merket blotte Ord,
At jeg det Kiæreste for eder er paa Jord,
At I for min skyld vil i Verden alting vove,
At mine blotte Nik skal være eder Love,
At eders Villie min i alt er underlagt.
Lad af at love, og ey underskriv en Pagt,
Giør ey et Forbund, som I ey kand efterleve.

LEANDER

Af slige haarde Ord mit Legeme maa bæve;
Ach! Himlen vidne skal, at I mig Uræt giør,
65At saadan Klage ey mod mig udøses bør.
Hold op, med slige Ord min arme Siæl at trykke,
Viid at min Villie ey, men kun min tynde Lykke,
Min Fiendes Skandse, hans Mistanke, nøye Vagt
Alleene hindret har mit Arbeyd, List og Magt.

LUCILIA

Naar man har ingen Lyst, man strax Undskylding finder,
Da mindste Steen til Bierg og alting blir til Hinder,
End for en Spindelvæv man da tilbage gaaer,
Ja det, som mindre er, i Veyen for os staaer;
Man kand ey, for man ey har Lyst til Vey at finde.
Men jeg maa gaae, jeg nok har talet denne sinde.

LEANDER

Vend, skønne Jomfru, ey saa hastig Ryggen til;
Min Tiener denne Stund forsøge alting vil.
Hans Fliid og Hurtighed jeg mod hans Herre kiender,
Maaskee han denne Stund Melampe har i Hænder.
Der kommer han. Han jo paa Armen noget bær.
Ney det er intet. Jo det dog Melampe er.
Jeg seer mit Glædes Skib jo lykkelig at havne.
Kom hid min Tiener, kom og lad mig dig omfavne!
Ach! min Forløser, du et Bytte med dig før,
Hvorved du levende en død Leander giør.
Mit Hiertes Ønske nu jeg engang har opnaaet,
Siig os, hvorledes du Melampe haver faaet.

GUSMAN

Slig Spørsmal, Herre, er jo meget underlig,
I veed jo, ingen Ting u-muelig er for mig.
At vide min Practik, kand eder lidet nytte,
Nok er det, at I faaer det høyforlangde Bytte;
Jeg har mig ey betient der i af Fandens Konst,
For Resten Spørsmal mig at giøre er omsonst.

LEANDER

leverer Jomfruen Hunden. See her, Luciliæ jeg det Klenodi giver,
Hvorved en Ende paa Leanders Jammer bliver.
Hvad sønderrive kand nu meer vor Elskovs Baand?

66

LUCILIA

Haab ey forgiæves meer, der haver I min Haand.

De gaaer ud. Imidlertid har Dorothea hørt dette og altereret sig.

DOROTHEA

alleene.

Aa Himmel! hvad seer jeg? Melampe er ved Practikker kommen i Lucilies Hænder. Hvad skal jeg nu gjøre? Dølger jeg det, saa gjør jeg mod min Pligt; Aabenbarer jeg det, saa sætter jeg tvende Familier mod hinanden, forsaarsager U-eenighed, Had og Mord. Det er dog best, at jeg tier. Men Spørsmaal, om jeg kand tie, om jeg er meer fuldkommen derudi end andre Fruentimmer. Just derfor, fordi det er Magt paaliggende at tie, just fordi det er en Synd at aabenbare, just derfor maa det ud. Jeg kiender min Skrøbelighed, det maa ud, om det skal igiennem mine Sider. Jeg veed, at jeg gjør ilde derudi, men just derfor sprækker jeg af Begierlighed til at aabenbare den heele Historie. Aa! gid det havde intet at siige, eller at jeg forsaae mig ikke der i. Dorothea! saae ikke U-eenigheds Sæd iblant Søstre! siig ikke, hvor den Helene er, for hvis skyld en nye Trojansk Krig vil begyndes. Men der seer jeg Sganarell. Jeg maa forsøge paa ham, hvorvidt jeg kand holde mine Affecter i Tømme.

SCEN. 7.

Sganarell. Dorothea.

SGANARELL

Jeg lovede at viise jer nogle Sørge-Vers, Mammeselle, men jeg erindrede siden, at jeg har ingen gjort. Det er ogsaa noget gemeent nu at være Poet, thi jeg troer, her er lige saa mange Vers-magere i Byen, som der er Fluer i September Maaned; tilmed saa veed jeg ikke, om Melampe er død.

DOROTHEA

Ney, hun lever endnu.

SGANARELL

Hvor er hun da?

DOROTHEA

hun vil gaae.

Gak fra mig, din vanartige 67 Skielm! jeg vil ikke sige det; jeg skal ikke sige det, om man end legger mig paa Pinebænken.

SGANARELL

følger efter hende.

Aa min allerkiæreste Dorthe, siig mig det.

DOROTHEA

Ikke om du gav mig all Verdens Guld.

SGANARELL

I veed jo, at jeg kand tie.

DOROTHEA

Bort, bort, du frister mig kun forgiæves.

SGANARELL

Siig mig kun den Persons første Bogstav, i hvis Eye den er.

DOROTHEA

Hverken den første eller den sidste.

SGANARELL

Saa maa I da gjerne beholde det hos jer selv.

Han gaaer.

DOROTHEA

Hør Sganarell!

SGANARELL

Jeg er ikke nysgierig.

DOROTHEA

Vil du da beholde det hos dig selv?

SGANARELL

Naar jeg intet faaer at vide, saa har jeg ingen Fristelse.

DOROTHEA

Nu skal du vide det, om du blev gall.

Sganarell holder for Ørene, hun tar Haanden fra og raaber:

Leanders Tiener har practiseret den bort til Lucilia.

SGANARELL

Jeg vidste nok, hvordan man skal bære sig ad, naar man vil ha noget at vide af Fruentimmer. Men Dorothea, det er en forskrækkelig Tidende. Det er best, at vi tier dermed.

DOROTHEA

Ney nu maa det ud. Nu er der alt kommer* Hull paa mig.